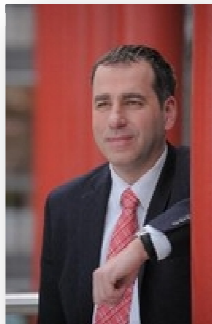

RNDr. Luděk Niedermayer

Luděk Niedermayer je absolventem University Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova Universita), kde v roce 1989 ukončil studium Operačního výzkumu a teorie systémů. Po krátkém působení ve výzkumném ústavu a na universitě začal v roce 1991 pracovat ve Státní bance Československé, předchůdci České národní banky.

Od roku 1993 byl ředitelem odboru řízení rizika a v roce 1996 se stal ředitelem sekce bankovních obchodů. V únoru 1996 byl prezidentem republiky jmenován na 6 let do Bankovní rady ČNB. V této funkci i nadále zodpovídal za obchody ČNB na domácím a devizovém trhu a podílel se i na pracích souvisejících s restrukturalizací bankovního sektoru. Od roku 2000 vykonával funkci viceguvernéra ČNB a v roce 2002 byl do této funkce jmenován na další 6leté období.

V roce 2008 mu vypršel tento druhý, dle zákona poslední možný mandát v Bankovní radě a od října 2008 se stal ředitel v oddělení consulting společnosti Deloitte. V této pozici pracuje zejména v oblasti finančního průmyslu ve středoevropském regionu.

Během své kariéry absolvoval řadu školení a stáží u zahraničních institucí a podílel se taktéž jako lektor na výukových programech. Působil rovněž jako poradce pro zahraniční centrální banky. Po finanční krizi v roce 1997 byl zapojen do pracovních skupin Basilejské BIS, pracujících na konceptu zvýšení transparency na trzích, a reprezentoval ČR v orgánech Evropské unie.

Pravidelně publikuje v odborných i populárních časopisech.

Komentář RNDr. Luděka Niedermayera ke studii

Kapitoly 6,7 a 8 textu, které se zabývají ekonomickými dopady domácího násilí, mapují jen jeho část (popsáno na úvodu kapitoly 6), ovšem část, která je (s výjimkou části 8.1) dobře zdůvodnitelná z pohledu nákladů celé společnosti – finančních nákladů státu - na domácí násilí. Na první pohled se jeví, že další aspekty, které ovšem nelze přesně kvantifikovat (včetně části 8.1) – interakce popsanych jevů, dopady na společenské a rodinné prostředí, vliv na děti a podobně – jsou neméně významné a ve svém důsledku společensky nákladné. Ale přístup zvolený autory, vycházející z postupu autorů v zahraničí, je přes toto omezení velmi cenný.

Kapitola 9 velmi přesně popisuje přínos studie a potřebu navázat na ni v dalších oblastech. Proto tento text do značné míry jen opakuje argumenty zde stojící, které považuji za správné.

Studie se snaží mapovat zjevně vynaložené „skutečné peníze“ státu, které v důsledku existence domácího násilí společnost vynakládá, a které vyplývají z fungování některých zásad platných v rozvinuté demokratické společnosti (fungující policie, soudnictví, sociální systém, zdravotní pojištění a podobně). Tento přístup má tu výhodu, že z fenoménu, který mnozí považují chybně za okrajový a společensky nerelevantní („mne se to netýká“), činí záležitost, kterou by se společnost zabývat měla. Pokud by se totiž podařilo snížit rozsah domácího násilí, podařilo by se snížit tyto společenské náklady. Což je v zájmu všech.

Bylo by proto velmi žádoucí koncepty, které se snaží odhadovat zjevné společenské náklady, používat i pro jiné negativní společenské jevy. Situace minulých dní, kdy omezení prodeje vysoko procentního alkoholu okamžitě vyvolalo intenzivní snahu období zákazu, co nejrychleji ukončit naznačilo, že absence tohoto přístupu je vidět i v oblastech, které by zřejmě ukázaly společenské dopady ve velmi velkém rozsahu. Z ekonomického hlediska by totiž bylo jistě zajímavé vidět nejen náklady spojené s dočasným zastavením prodeje některého alkoholu (výpadek příjmu daně, dopady na prodejce a výrobce), ale i přínosy tohoto stavu, pokud bychom se jej snažili kvantifikovat (nehody pod vlivem alkoholu, úrazy či jevy obdobné, jako u s alkoholem často souvisejícího

domácího násilí. Například vyhodnotit, zda toto krátké omezení dostupnosti některého alkoholu mělo dopad některé dopravní nehody, by mělo být snadné).

Ve studii využitý postup by proto mohl být po dopracování (není z textu jasné, zda například zohledňuje při snížení nákladu společnosti instrumenty typu pokut či kompenzace nákladů řízení, pokud jsou nebo mohou být v některých případech využity) a širší diskusi o jeho parametrech (které nejsem sto pochopitelně ověřit), využíván pro obdobné kvantifikace u jiných jevů (typu dopadu alkoholu, drog či fenomenu společensky vyloučených lokalit).

Z hlediska využitých postupů by bylo účelné na závěr zjištěné poznatky agregovat, zejména ty „bezsporné“. V případě oblasti 6.1. by bylo účelné rozdělit směrování nákladů vynakládaných na sociální služby mezi ty jdoucí na řešení problémů již proběhlého DN a ty, které se snaží dominantně působit na prevenci tohoto fenomenu. Také institut vykazání, má zřejmě částečně tuto preventivní roli, nicméně tím, že je součástí právního systému patří ke „jasným a povinným výdajům“ (tedy ex post). Čísla v kapitole 7 jsou překvapivě vysoká. Souvisí s jistou aditivitou zvoleného postupu, resp. zohlednění jeho hodnot. Bylo by zajímavé však vědět, zda osoba postižená DN¹, je sto po ztrátě zaměstnání toto získat v uvedeném stavu a například i uvedené „kvalitě“, reflektované mzdou. Na jednu stranu by v optimistickém případě bylo možno očekávat, že tato žena již nebude příště ohrožena DN nebo tím, že díky němu ztratí práci (optimistický případ), nebo v případě pesimistickém budto nalezne díky dopadu DN na její uplatnitelnost horší práci (což má také ekonomické dopady pro stát), či dokonce práci nenalezne a stane se závislá na sociálních dávkách (což je z hlediska kvantifikace nákladů pro stát ještě horší, nemluvě o vzniku dalších rizik). Zároveň je však možné, že výzkum mezi oběťmi DN podporuje uvedený postup. I v ekonomickém kontextu by bylo zajímavé vědět, jak velké jsou permanentní či dlouhodobé dopady DN do života poškozeného. Ty spolu jistě nesou nejen osobní problémy, ale i nemalé společenské náklady, které takto není možno zohlednit.

---

¹ Vzhledem k tomu, že jsem prostudoval jen části uvedené výše neví, jak se studie staví k možnosti, kdy je násilí použito proti mužům.

Jak je uvedeno v závěru práce, uvedená studie by měla stimulovat snahu o kvantifikaci nákladů společnosti i u jiných jevů. Výsledky takovýchto kvantifikací by se měly stát známými pro nejširší spektrum občanů, kteří by tímto lépe chápali společenský dopad těchto jevů. Klíčový by měl být tento poznatek i pro nastavení rozsahu státních prostředků, které jdou na projekty, snažící se tyto jevy eliminovat (jak je uvedeno v závěru textu). Jejich proporce ke společenským nákladům by mohla být jedním z kritérií. Stejně tak jako kvantifikace dopadu těchto politik či projektů, na omezení tohoto jevu. V případě účinnosti těchto politik je totiž zřejmé, že mohou mít i přes své náklady na stát pozitivní ekonomický dopad – dojde-li ke kvantifikovatelnému poklesu rozsahu například domácích násilí, dojde k pohledu i nákladů, které jsou uvedenou metodou exaktně kvantifikovatelné (viz uvedená data z Velké Británie, která je takovými postupy známá v celé řadě společenských jevů). Poměření společenského efektu těchto politik je pak poměrně snadno možné, stejně tak jako kompetentní rozhodování o směrování dalších programů či politik.

Transparentní podání nákladů ve sledovaných kategoriích, které autoři předkládají, i omezení sledované oblasti (pomímám část 8.1, která se tomuto poněkud vymyká – stojí na subjektivním odhadu postižených), která souvisí se snahou o obtížnou zpochybnitelnost výsledků, je proto při uvedené logice vítaná. Měla by přispět k rozšíření společenského povědomí o tom, že se v případě domácích násilí nejedná zdaleka o problém individuální a společensky okrajový.

Jak je uvedeno v závěru textu, bylo by žádoucí, aby tento přístup snahy o objektivní kvantifikaci přímých nákladů společnosti spojenými s některými společenskými jevy alespoň v některých oblastech, byl ve větší míře využíván státem a zároveň, aby se hledaly i cesty jak efektivně pomocí těchto postupů směřovat priority či programu státu a také ovlivňovat veřejnou debatu o roli státu při snaze omezit některé společensky nežádoucí jevy. Zároveň by mohla do budoucna být účelná i snaha, kvantifikovat přímé ekonomické dopady i těch složek domácích násilí, které tato studie nekvantifikuje či kde je možno kvantifikaci zpřesnit či více objektivizovat.